

Mahmudiye-Çifteler-Emirdağ (Eskişehir) Geç Pliyosen-Kuvaterner havzasının neotektonik özellikleri

E. Gökten¹, A. Sağlam¹, N. Ünlüsoy¹, U. Temiz²

¹ Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Tektonik Arařtırma Grubu

² Yozgat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliđi Bölümü

Eskişehir doğusunda Sarıkavak mevkiinden başlayarak içerisinde Mahmudiye, Çifteler ve Emirdağ yerleşimlerinin yer aldığı kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan yaklaşık 100 km uzunluğunda ve 20 km genişliğindeki alan, kenarları fay kontrollü bir Geç Pliyosen-Kuvaterner havzasıdır. Bu havzanın batı kenarında temeli olası Geç Paleozoyik yaşlı mermer ve şist ardalanmasından oluşan bir birim oluşturur. Başlıca radyolarit ve serpantinlerle temsil edilen Geç Kretase ofiyolitli melanji sınırlı alanlarda temelle tektonik ilişkili olarak görülür. Nummulitli Eosen kireçtaşları bunları uyumsuz olarak örter. Geç Pliyosen yaşlı konglomera, çamurtaşı ve gölsel kireçtaşları önceki formasyonlar üzerinde açılı uyumsuz olarak yer alır. Havza esas dolgusu Kuvaterner yaşlı taraça konglomeraları ile çakıllı, kumlu, siltli ve killi alüvyonlardır.

Havza batısında temeli meydana getiren olası Geç Paleozoyik yaşlı temel 1500 m kotuna kadar yükselmektedir. Buna karşılık havza tabanı ortalama 900 m kotundadır. Eosen ile birlikte Geç Pliyosen tortullarının temelle ilişkisi havza kenarında faylıdır. Bu faylar sağ yanal bileşenli verev normal faylardır. Havza kenarından başlayarak Geç Pliyosen gölsel kireçtaşı seviyelerinin basamak şeklinde normal faylarla havza ortasına doğru alçaltılmış olduğu görülmektedir. Bunun yanında Kuvaterner yaşlı taraça depolarında da basamaklanmalar bulunmaktadır. Bu durum havza gelişiminin Geç Pliyosen sırasında veya hemen sonrasında başlamış olduğunu ve günümüzde de devam etmekte olduğunu göstermektedir. Geç Pliyosen den itibaren havza tabanındaki alçalma 130 m den fazla olup alçalma şeklinde yamulma hızı da 0.065 mm/y dan fazladır. Kenarları kontrol eden faylarla birlikte havza oluşumunun Eskişehir Fay Zonu ile Tuzgölü güneybatısını kontrol eden fay sistemleri arasında bir transfer zon durumunda bulunması olasıdır. Havza kenarında çizgisellik oluşturan mikrodeprem dışmerkezleri fayların aktifliğine işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Çifteler havzası, neotektonik, depremsellik.